

Brezplačne IKT storitve za vsak vzgojno-izobraževalni zavod

Free ICT Services for Each Educational Institution

Alenka Zabukovec

OŠ LA Grosuplje
alenka.zabukovec@guest.arnes.si

Dejan Cvitkovič

BIC Ljubljana
dejan.cvitkovic@bic-lj.si

Povzetek

V slovenskem vzgojno-izobraževalnem prostoru se vse bolj uporablja informacijsko-komunikacijska tehnologija v različne namene prek različnih storitev. Učitelji/vzgojitelji jo vse več uporabljajo za delo pri pouku, sodelovanje s starši, delo na daljavo. Brezplačnih IKT storitev za vzgojno-izobraževalne je v zadnjem času vse več. V prispevku izpostavljene storitve so ne samo slovenske (Arnes) temveč tudi najkakovostnejše. Predstavljene so z vidika organizacije in z vidika uporabnika.

Ključne besede: IKT storitve za zavode, Arnes, e-kompetentni učitelj, e-kompetentni vzgojitelj

Abstract

Slovene education institutions growingly use Information-communication technology for a wide range of purposes such as teaching, communication with parents, distance learning. The number of free ICT services has been increasing lately. The article points out not only Slovene services (Arnes) but also those of highest quality from both the organizational and user's point of view.

Keywords: ICT services for schools, Arnes, e-competent teacher, e-competent educator

1 Uvod

V zadnjem času v slovenskem šolskem prostoru čutimo razmah uporabe informacijsko-komunikacijske tehnologije (v nadaljevanju IKT) in različnih storitev, kar je bilo, glede na to, da smo v informacijski dobi, pričakovati. Dejstvo je, da je vse več učiteljev in vzgojiteljev, ki pri svojem delu uporablja vsaj en IKT vir in vsaj eno IKT storitev tako pri pouku kot tudi izven njega za preostalo obvezno administrativno delo. Porast uporabe IKT in z njo povezanih storitev je začuti tudi pri ravnateljih.

Če želi šola/vrtec spremljati in uvajati novosti na področju IKT, se lahko kaj kmalu znajde v situaciji, ko za to nima denarja. V zadnjih letih je vzgojno izobraževalnim zavodom pomagalo pri nakupu programske in strojne opreme Ministrstvo, vendar pa, v teh za državo težkih časih, ni pričakovati, da bo v prihodnosti še veliko denarja šlo za te namene. Tako je vsak zavod postavljen pred izziv, kako spremljati razvoj IKT, uvajati in uporabljati nove tehnologije ob dejstvu, da je zelo malo denarja ali pa ga celo ni za take potrebe.

V prispevku je opisanih nekaj možnosti, ki jih vsak vzgojno-izobraževalni zavod lahko izkoristi - ne da bi porabil en sam cent. Le volja in energija sta potrebni, da se (v nadaljevanju našteje) brezplačne storitve lahko začnejo uporabljati. Širjenje brezplačnih storitev v slovenskem prostoru pričelo z začetkom projekta E-šolstva leta 2008. Projekt omogoča šolam lažji in hitrejši razvoj na področju IKT (Kreuh et al., 2009). Vzgojno-izobraževalnim zavodom, ki so se vključili v projekt, so bile ponujene različne storitve s področja IKT. S svetovanjem in tehnično pomočjo na različnih informacijsko-komunikacijskih področjih je omogočen planiran in kontinuiran razvoj uporabe IKT pri pedagoškem in drugem delu. Izobraževanje in svetovanje v okviru Središča za e-šolstvo potekata na vzgojno-izobraževalnih zavodih vzporedno in povezano (E-šolstvo, 2012). E-šolstvo tudi tesno sodeluje Arnesom, ki z pri nas največja in najkakovostnejša ponudnica brezplačnih storitev za vzgojno-izobraževalne zavode, zato bodo v nadaljevanju izpostavljene storitve, ki so sodeč po izkušnjah avtorice najbolj uporabne za učitelja/organizatorja IKT dejavnosti, hkrati pa najkakovostnejše.

2 Brezplačne IKT storitve za šole

Arnes

V slovenskem prostoru je vsem šolam in vrtcem najverjetneje kar dobro poznana organizacija Arnes: Akademsko in raziskovalna mreža Slovenije. Je javni zavod, ki zagotavlja omrežne storitve organizacijam s področja raziskovanja, izobraževanja in kulture ter omogoča njihovo povezovanje in medsebojno sodelovanje ter sodelovanje s sorodnimi organizacijami v tujini. Arnes gradi, vzdržuje in upravlja infrastrukturo, ki povezuje univerze, inštitute, raziskovalne laboratorije, muzeje, šole, baze podatkov in digitalne knjižnice. Svojim uporabnikom nudi enake storitve kot nacionalne akademske mreže iz drugih držav, s katerimi sodeluje v projektih Evropske komisije pri testiranju, razvoju rešitev in vpeljavi novih internetnih protokolov in storitev. Opravlja tudi storitve, ki jih komercialne organizacije ne opravljajo, a so predpogoj za delovanje interneta v Sloveniji. V omrežje Arnes je trenutno povezanih več kot tisoč slovenskih organizacij, storitve Arnesa pa na tak način uporablja blizu 200.000 ljudi (Arnes, 2012).

V nadaljevanju je predstavljen avtoričin izbor najkakovostnejših brezplačnih Arnesovih storitev z dveh vidikov, z vidika zavoda in z vidika končnega uporabnika: učitelja in vzgojitelja ter ravnatelja.

Storitve za zavode

Arnes šolam in vrtcem zagotavlja napredne spletne in omrežne storitve. V nadaljevanju našete storitve so zanimive predvsem s pogleda zavoda oz. informatika/organizatorja IKT razvoja na zavodu.

- Dostop v internet: Prek Arnesa lahko zavod svoje lokalno omrežje poveže v svetovno omrežje (konec leta je bilo takih organizacij več kot 1100). Arnes nudi zavodom svetovanje pri vzpostavitvi povezave in oblikovanju lokalnih omrežij, skrbi za povečanje hitrosti povezav in upravlja z njimi.
- Varnost: Na področju varnosti lahko zavod izkoristi naslednje storitve: storitve varovanja lokalnih omrežij organizacij, napredne varnostne storitve, storitve svetovanja in posredovanja pri internetnih incidentih. VIZ je tako deležen visoke stopnje zaščite hrbtenične in druge omrežne infrastrukture ter uporabe varnih brezžičnih omrežij Eduroam. Prav tako varujejo predale elektronske pošte pred virusi in neželeno pošto. Arnesovi strokovnjaki poskrbijo za varnostne nastavitve dostopovne opreme in jih glede na želje in potrebe tudi prilagodijo (Furman Jug, K., 2012).
- Upravljanje z domenami (Register.si): Šolam in vrtcem je omogočena registracija dveh brezplačnih domen, prav tako opravijo preusmeritev domen. VIZ lahko pridobi informacije o registraciji in podaljševanju .si domen, registrarjih, domenskih sporih, statističnih in drugih podatkih o domeni .si.
- Splet, pošta, strežniki: Arnes ponuja (statično in dinamično) gostovanje na njihovih virtualnih strežnikih (ob konca leta 2011 jih je bilo že 871) – tako si lahko organizacija postavi svoje predstavitvene spletne strani ali pa spletne učilnice, pa ji tako ni potrebno skrbeti za strojno opremo. Trenutno imajo v ponudbi tri različne pakete, od najbolj uporabniško prijaznega ("Polni paket") do tehnično najbolj zahtevnega ("Paket Samostojni"). Zanimiva, a manj znana, storitev je tudi storitev, ki zadeva e-poštne naslove. Če ima zavod že registrirano domeno, se lahko vsi e-poštni naslovi npr. učiteljev (ki že imajo "guest.arnes.si" naslov) spremenijo tako, da se v e-poštnem naslovu pojavi domena zavoda (npr. ime.priimek@guest.arnes.si se spremeni v ime.priimek@zavod.si) - za končnega uporabnika pa kljub temu ni nobenih sprememb.
- Multimedijske storitve: Arnes zavodom omogoča videokonference (tako spletne kot tudi H.323), prav tako pa tudi shranjevanje in ogled posnetih videokonferenčnih dogodkov. V zadnjem času se veliko uporabljajo spletne konference VOX, saj so namenjene tistim organizacijam, ki nimajo videokonferenčne opreme in imajo nižje avdio/video zahteve. Spletna konferenca se v celoti dogaja znotraj spletne strani prek Arnesovega spletnega strežnika vox.arnes.si. Arnesov sistem za spletne konference omogoča izmenjavo žive slike (video) in zvoka (avdio) enega ali več uporabnikov hkrati; prikaz lastnega računalniškega namizja in aplikacij ostalim sodelujočim v spletni konferenci; oddaljeno upravljanje z aplikacijami in namizjem; klepetalnico (besedilo); možnost zapisovanja, označevanja in glasovanja; izmenjavo datotek; prikaz poljubnega dokumenta, ki ga je mogoče natisniti na uporabnikovem računalniku; prikaz predstavitev, videa ali aplikacij v polnozaslonskem načinu in snemanje celotnega dogajanja v spletni konferenci ter ogled posnetkov (Multimedijske storitve: Arnes, 2012). Za polni dostop do vseh funkcionalnosti spletnih konferenc je potrebno imeti AAI (angl. Authentication and Authorization Infrastructure)

uporabniško ime, za samo sodelovanje pa še tega ne (le vabilo organizatorja s spletnim naslovom konference).

- ArnesAAI: Je infrastruktura, ki omogoča preprostejšo in varnejšo uporabo spletnih oz. omrežnih storitev znotraj določene skupnosti uporabnikov in ponudnikov storitev. Dokaj nova storitev, ki jo Arnes ponuja končnemu uporabniku, je dodeljeno AAI uporabniško ime. Vsak končni uporabnik z e-poštnim naslovom ime.priimek@guest.arnes.si ima privzeto AAI uporabniško ime in lahko storitve, ki temeljijo na AAI prijavi (npr. enotno prijavo v spletne aplikacije), takoj tudi prične uporabljati.

Oglejmo si še nekaj brezplačnih storitev, zanimivih z vidika učitelja oz. vzgojitelja za njegovo delo z učečimi in druge.

Storitve za ravnatelje/učitelje/vzgojitelje

V okviru dinamičnega gostovanja šole/vrtca na Arnesovem virtualnem strežniku lahko učitelj uporablja svojo **spletno učilnico** za pouk ali za delo na daljavo, vzgojitelj in ravnatelj pa npr. za sodelovanje s starši, sodelovanje v aktivih, projektih ipd.

Če želi učitelj/vzgojitelj imeti svojo lastno predstavitveno (html) spletno stran (jo namestiti, urediti in vzdrževati), lahko uporabi statično gostovanje. Nova in bolj zanimiva storitev z vidika preproste uporabe pa je storitev, poimenovana "Blog.arnes".

Slika 1: Blog.arnes.si

Storitev Blog.arnes je za enostavno in hitro izdelavo spletnih predstavitvenih osebnih strani, za predstavitve projektov, dnevnike, bloge – za orodje v celoti skrbi Arnes, učitelj/vzgojitelj le "polni" spletne strani "bloga" z vsebino.

Najstarejša in najbolj znana storitev za učitelje/vzgojitelje je gotovo e-pošta. Za e-poštni naslov pri Arnesu ("ime.priimek@guest.arnes.si") lahko zaprosi vsak učitelj/vzgojitelj.

Prijava v spletni vmesnik: V polje *Uporabniško ime* vpišite svoje uporabniško ime (isto, kot za dostop na osebno stran - ne vnašajte svojega elektronskega naslova), pod *Geslo* vpišite svoje geslo in kliknite na gumb *Prijava*.

Dobrodošli v webmail.arnes.si

Uporabniško ime

Geslo

Navodila za uporabo spletnega vmesnika boste našli [na tem naslovu](#). V primeru težav ali vprašanj smo dosegljivi na telefonski številki 01/4798800 ali preko elektronske pošte na naslovu helpdesk@arnes.si, vsak delovni dan med 8:00 in 20:00.

Od mene je odvisno vse.
www.varninainternetu.si

Svoje geslo za elektronsko pošto zato varuj, kot varuješ zobno ščetko: ne posojaj ga in redno ga menjaj.

Storitev elektronske pošte je za ravnatelje, učitelje in vzgojitelje brezplačna, varovana pred neželenimi virusi, s spletnim dostopom in 5 GB-nim prostorom. Vendar pa je včasih težko (ali pa nemogoče) poslati velike datoteke po e-pošti (npr. slike). V takem primeru lahko uporabimo relativno novo storitev, imenovano "Filesender", ki omogoča enostavno pošiljanje večjih dokumentov (trenutno do 100 GB), ki jih zaradi velikosti ni mogoče poslati prek običajne elektronske pošte.

Zabavno orodje, ki omogoča spletno planiranje sestankov in izdelavo preprostih anket, pa se imenuje "Planer". Je brezplačni osebni organizator, s pomočjo katerega lahko vsak uporabnik (npr. ravnatelj) na enostaven in pregleden način uskladi različne predloge pri iskanju najbolj ustreznega termina sestanka ali izbere najbolj želeni predlog skupine.

	Ime	9. maj 2011		10. maj 2011	Posodobljeno
		10:00-12:00	12:00-14:00	9:00-11:00	
	Janez Kranjski				23
	Metka Marjetka				23
	Miha Levjesrčni				23
Rezultat		3	2	2	

3 Zaključek

V prispevku je predstavljenih nekaj (v teh časih zelo dobrodošli) brezplačnih IKT storitev, ki jih ponuja Arnes, kot največji in najkakovostnejši ponudnik brezplačnih storitev za vzgojno-izobraževalne institucije, z vidika zavoda oz. z vidika končnega uporabnika, ki jih lahko vsaka (upravičena) javna organizacija oz. vsak upravičeni končni uporabnik (ravnatelj, učitelj, vzgojitelj) začne takoj uporabljati.

Za izobraževalne institucije, ki nimajo razpoložljivih finančnih virov ne ustreznega znanja za postavitev oz. prenovo lastnih storitev in informacijske strukture, je lahko uporaba opisanih brezplačnih storitev ena od poti, ki vodi v uspešnejše in kakovostnejše delo. Za

učitelja/vzgojitelja pa je uporaba teh storitev le še ena stopnička na poti k e-kompetentnosti, še ena stopnička na poti sodobnejšega poučevanja in približevanja mladim.

Literatura in viri

E-šolstvo. (2011). Dosegljivo na http://www.sio.si/sio/projekti/e_solstvo.html (11. 6. 2012).

Furman Jug, K., (2012). Arnesov izobraževalni in raziskovalni internet: od 14 kb/s do nekaj 10 Gb/s. Dosegljivo na: <http://www.sirikt.si/fileadmin/sirikt2012/konferenca-arnes/clanki/konferenca-arnes-2012-zbornik.pdf> (11.6. 2012)

Kreuh, N., Harej, J., Flogie, A. Projekt E-šolstvo. V Mednarodna konferenca splet izobraževanja in raziskovanja z IKT SIRIKT 2009. Ljubljana : Arnes, 2009, str. 145.

Multimedijske storitve: Arnes. (2012). Dosegljivo na: <http://www.arnes.si/storitve/multimedijske-storitve.html> (14. 6. 2012)

Predstavitev: Arnes. (2012). <http://www.arnes.si/zavod-arnes/predstavitev.html> (15. 6. 2012)